

מתוך היקדמת המחבר: ועיניכם תראינה בנים בני כשתילי זתים סביב לשלחנם,
חכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם

גליון

זרע שמשון המבואר

פרשת במדבר

אות א

דרוש מתוך הספר המסוגל 'זרע שמשון' שחברו הגאון המקובל

האלוקי חסידא קדישא רבנו שמשון חיים ב"ר

נחמן מיכאל נחמני ולה"ה

מח"ס 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'

שחי לפני כ-300 שנה בתקופת האור החיים' ומקום קברו לא נודע

והבטיח שהלומד בחידושויו וספריו יזכה לישועות בבניי חיי ומזוני

נלב"ע ו' אלול תקל"ט

דרוש מנוקד ומבואר בתוספת ציונים והארות

יו"ל על ידי מוסדות זרע שמשון

שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

הוצאת והפצת קונטרס
'זרע שמשון העבואר'
נתרם
לעילוי נשמת

אבי היקר
אברהם בן אסתר
כהן ז"ל
גלב"ע י"ב תשרי תש"פ
תנ"צ.ג.ב.ה.

הוקדש ע"י בנו
זכות הצחבר יעמוד לו
הצלחה ולברכה
בכל משאלות לבו ובכל צרכיו

לשוחפות של ברכה בכל עת
מוקד זרע שמשון
ארץ ישראל 02-80-80-500
ארה"ב 347-496-5657

יו"ל ע"י האיגוד העולמי
להפצת תורת
"זרע שמשון"

לקבלת הגליון נא לשלוח למייל:
zera277@gmail.com

ארה"ב

הרב מנחם בנימין פאשקס
ZERA SHIMSHON
C/O B PASKESZ 1645 48 ST
BROOKLYN NY 11204
347-496-5657
mbpaskesz@gmail.com

ארה"ק

הרב ישראל זילברברג
05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות
לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות
והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרובנטיל (17) סניף 635
מספר החשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון,
כמו מן ניתן לתרום בכרטיס אשראי

זכות הצדיק ודביו תורתו הקדושים יגן מכל
צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים
בני חיי ומוניח ועל טוב טלה
מחבטותיו
בהקדמת ספריו.

הודעה ובקשה!

השתדלנו להעמיק ברבתי רבנו ולבארם כראוי עד היכן שמשנת ידנו, אולם דברי רבנו עמוקים מני ים ואין בכוונתנו כולל להתגדר ולומר שהשגנו את עומק דבריו ודעונו, ובראי לא לקבוע כשה שנתכב שזה הפירושו המוחלט בדבריו, ולכן אנו פונים אל כל הלומדים הי"ו שבאם תמצאו דברים שאינם כראוי ואינם עולים בקנה אחד עם דברי חז"ל או רבותנו הקדמונים, בודאי לא על רבנו הקדוש ז"ע יהיה תלונתכם בו אם עלינו, ובקשתנו שטוהה לטי מאלומדים אשר יכן וימצא פירושים ודרכים וותרי דאויים בהבנת דברי רבנו, אא מנטי שמיצאם לודינו ככרי שנוכל לתקנם ולשלבם במהדורות הבאות, ובוה יהיה הלקו עמנו בזיכוי הרבים.

כמו כן נשמח לקבל הערות והארות לשיפורים מכל סוג שהוא לתועלת הלומדים,
וכן באם תמצאו טעות ושגיאה מכל סוג שהוא, אנא תיידעו אותנו על כך ותבואו על הברכה.

פְּרִשְׁת בַּמְדָּבָר

א

מְדַרְשׁ יִלְקוּט (שמעוני שה"ש רמו תתקצב, ובמדב"ר ב, ה), **'נְאוּה כִירוּשָׁלַם'** (שה"ש ו, ד), **כְּאוֹתֵם מְלָאכֵי הַשְּׂרָת שְׁהֵם** יִרְאִים וּמְשַׁלְמִים לִי, **'אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת'** כְּנִדְגָלוֹת, **וְדוּד רוּאָה וְאוּמֵר** **'לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי'** (תהלים קמו, כ), **עַבְל**.

מאמדם ז"ל
נאנה
כירושלים,
כאותם
מלאכי השרת
וכו', אימה
כנדגלות,
כדגלים
שנתתי לה,
ודוד רואה
ואומר וכו'.

זְרַע שְׁמוֹשׁוֹן הַמְּבוּאָר

א

ישראל זכו לדגלים כשקיבלו התורה וראו את מלאכי השרת כדגלים

'יראים ושלמים'¹, והכוונה, שישיראל דומים כיופיים, כְּאוֹתֵם מְלָאכֵי הַשְּׂרָת, שְׁהֵם יִרְאִים מִמֶּנִּי, וּמְשַׁלְמִים לִי - מסורים ליה. והמשך הפסוק **'אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת'**, פירושו, שהקב"ה אומר לישראל, שדומה היופי שלכם, כְּנִדְגָלוֹת שְׁנַתִּי לָךְ - במדבר, כשיצאו ממצרים, שמתוך חשיבותם ומעלתם היו מטילים אימה ופחד על רואיהם, וְדוּד הַמֶּלֶךְ הִיא רוּאָה אֵת הַדְּגָלִים וְאוּמֵר, **'לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי'** (תהלים קמו, כ)²

דקדוקים בדרשת חז"ל בפסוק
'לא עשה כן לכל גוי', ובלשונות הפסוקים
בַּמְדַרְשׁ יִלְקוּט (שמעוני שה"ש רמו תתקצב, ובמדב"ר ב, ה)³, הביאו את הפסוק (שה"ש ו, ד)⁴, המדבר בשבח שהקב"ה משבח את ישראל, ואומר להם, אֵת יִשְׂרָאֵל, **'נְאוּה כִירוּשָׁלַם'** (שיר השירים ו, ד), הנך יפה כמו 'ירושלים', ודרשו שאין הכוונה כפשוטו לדמותם ליופיה של העיר ירושלים⁵, אלא שתיבת 'ירושלים' נדרשת בנוטריקון כמו

צִיּוֹנִים וּמְקוֹרוֹת

(במדב"ר ב, ה). ד. על פי עין יוסף (במדב"ר שם). ראה במדרש (ב"ר נו, י) שתיבת 'ירושלים' נדרשת 'יראה שלם'. ה. על פי נחלת בנימין על התנחומא (פרשת במדבר סימן יב). וראה עוד בפירוש מהר"ו (במדב"ר ב, ה). ובאשר הנחלים (במדב"ר שם) ביאר כוונת המדרש, שהקב"ה אומר, אף שחטאת וסרת מיראתי, את נאוה עלי כמלאכים שהם תמיד יראים ושלמים בלי חסרון מאומה, שכן טבעם. ו. כמו דגלים ממחנות רבות, המטילים אימה על רואיהם. ראה מצודת ציון ואבן עזרא (שיר השירים ו, ד ובפסוק יא). ז. לשון הפסוקים (שם קמו, יט-כ), 'מְגִיד דְּבָרָיו לְעַקֵּב חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי יָדְעוּם הַלְלוּ-ה'.

א. לשון הילקוט, 'נאוה כירושלים', כאותן מלאכי השרת שהם יראים ומושלמים לי, 'אימה כנדגלות', במה אימה את כנדגלות, כדגלים שנתתי לך, שנאמר (במדבר ב, ב) 'איש על דגלו באותות', ע"כ [ולא כתוב שם ההמשך ודוד רואה ואומר וכו']. אך במדרש (במדב"ר ב, ה) איתא, 'נאוה כירושלים' כאותן כתות של מלאכי השרת, שהם יראים ומושלמים לי, 'אימה כנדגלות' ובמה אתם כנדגלות, כדגלים שנתתי לכם, ודוד רואה ואומר 'לא עשה כן לכל גוי' אלא לעמו, הדא הוא דכתיב 'איש על דגלו' וגו'. ב. לשון הפסוק, 'יפה אֵת רֵעֵתִי כְּתָרְצָה נְאוּה כִירוּשָׁלַם אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת'. ג. לפי שאין ראוי לדמות בני אדם לעיר. פירוש מהר"ו על המדרש

הַקֹּדֶם (שם פסוק יט) 'מְגִיד דְּבָרוֹ לְיַעֲקֹב חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל', מֵהוּ 'יַעֲקֹב', וּמֵהוּ
'יִשְׂרָאֵל'. וּמֵהוּ 'דְּבָרוֹ חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו'.
וַיֵּשׁ לֹמֵר, דְּאִיתָא בְּיַלְקוּט (שמעוני במדבר

קָשָׁה, דְּמֵי הַגִּיד לוֹ שְׁדוּד הַמְּלֶכֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם רָצָה לְרַמֹּז עַל הַדְּגָלִים,
דְּיִלְמָא עַל הַשְּׂרָאָת שְׂכִינָה, אוֹ עַל
הַתּוֹרָה, אוֹ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְגַם בַּפְּסוּק

זרע שְׁמֹשׁוֹן הַמְּבוֹאֵר

וְגַם בַּפְּסוּק הַקֹּדֶם (שם קמז, יט), 'מְגִיד
דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל', יֵשׁ
לְהַקְשׁוֹת, מֵהוּ - לְמָה אֲצַל 'דְּבָרָיו' כְּתוּב
'יַעֲקֹב', וּמֵהוּ - וּלְמָה אֲצַל 'חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו'
כְּתוּב 'יִשְׂרָאֵל', כְּלוֹמֵר, לְמָה שִׁינָה הַפְּסוּק
בְּלִשׁוֹנוֹ. וְעוֹד יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת, מֵהוּ הַכְּפִילוֹת
בַּפְּסוּק 'דְּבָרָיו', 'חֲקִיו', וּמִשְׁפָּטָיו' - אִיזָה
חִילּוּק יֵשׁ בֵּינֵיהֶם.⁸⁸

בשעת מתן תורה זכו ישראל לדגלים כמו המלאכים

וַיֵּשׁ לֹמֵר, בְּהַקְדָּם מָה דְּאִיתָא בְּיַלְקוּט
(שמעוני במדבר רמז תרפז)⁸⁹ זֶה שְׁאָמַר הַכְּתוּב

- הַקַּב"ה לֹא נָתַן דְּגָלִים לְשָׂר הָאוֹמוֹת,
אֵלֹא לְיִשְׂרָאֵל בַּלְבַּד, עַב"ל.

וּקָשָׁה - יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל בַּעַל הַמְּדַרְשׁ,
דְּמֵי הַגִּיד לוֹ, שְׁדוּד הַמְּלֶכֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, רָצָה
לְרַמֹּז בַּפְּסוּק 'לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי' עַל
הַדְּגָלִים שֶׁנִּתְּנוּ רַק לְיִשְׂרָאֵל,⁹⁰ דְּיִלְמָא רָצָה
לְרַמֹּז בּוֹזֵה לְחִילּוּק אַחַר בֵּין יִשְׂרָאֵל
לְאוֹמוֹת, שִׁישׁ לְפָרְשׁוֹ עַל הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה
בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּגוֹיִם, אוֹ עַל הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה
לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְגוֹיִם, אוֹ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שֶׁבָּנָה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְגוֹיִם.⁹¹

צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת

מְקוֹם עֲדִיין קָשָׁה, מֵהוּ הַפִּירוּשׁ שֶׁל 'דְּבָרָיו'. וְעוֹד,
שֶׁלְּפִי דְרֵשֶׁת הִילְקוּט, שֶׁפְּסוּקִים אֵלּוּ עוֹסְקִים מַעֲנִין
הַדְּגָלִים, גַּם הַחִילּוּק שֶׁבֵּין 'חֲקִיו' וּמִשְׁפָּטָיו, לֹא
שִׁיךְ בֵּהֶם. מֵתוּךְ דְּבָרֵי הַזוּהָר ('ח"ג עג, א)
מְבוֹאֵר, שֶׁכָּבַר עַמְדוֹ שֶׁם עַל שְׁתֵּי הַקְּוִשִׁיּוֹת הָאֲחֻרוֹנוֹת
שֶׁמִּקְשָׁה רִבִּינוּ, וְגַם הַשִּׁיבּוֹ עֲלֵיהֶם, שֶׁז"ל, רַבִּי אֲלֵעָזַר
שֶׁאִיל לְרַבִּי שֶׁמַּעוֹן אֲבוּהֵי [רַבִּי אֲלֵעָזַר שֶׁאֵל מְרַבִּי
שֶׁמַּעוֹן אֲבִינן], אֲמַר לֵיה, הָא תַּנִּינן [הֵרִי שְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא
(חֲגִיגָה יג, א)] אֲסוּר לְלַמַּד תּוֹרָה לַעֲכוּ"ם, וְשִׁפְרֵי
אֲתַעְרוּ חֲבֵרִיָּא דְּבַבֵּל [נִיפָה הַתַּעְרוּרֵי בּוֹזֵה הַחֲבֵרִים
שֶׁל בָּבֶל, שֶׁזֶה נִלְמַד מִמֶּה] דְּכַתִּיב 'לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל
גּוֹי'. אֲבָל [מְכַל מְקוֹם, דְּבַר זֶה עֲדִיין קָשָׁה לִין], בֵּינן
דְּאָמַר 'מְגִיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב', אֲמַאי 'חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו
לְיִשְׂרָאֵל' [לְמָה כָּפַל הַפְּסוּק אֵת דְּבָרָיו, וְגַם מֵהוּ הַטַּעַם
שֶׁל שִׁינּוּי הַלְשׁוֹן בַּפְּסוּק, שֶׁבְּרִישָׁא נִקְט 'דְּבָרָיו'
וַיַּעֲקֹב', וְאֵילּוּ בְּסִיפָא נִקְט 'חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו'
וַיִּשְׂרָאֵל']. וְעִינֵין שֶׁם שִׁינּוּי, שֶׁדְּבָרָיו הֵם הַנְּגַלָּה
שֶׁבְּתוֹרָה, וְ'חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו' הֵם הַדְּבָרִים הַסְּתוּמִים
שֶׁהֵרִי שֶׁהֵרִי, וְכֵן, שֶׁלְּכַן אֲצַל 'דְּבָרָיו' כְּתוּב 'יַעֲקֹב', שֶׁהֵרִי
הַנְּגַלָּה נִמְסַר אֶף לְפִשְׁוֹטִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, וְאֵילּוּ אֲצַל
'חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו' נִקְט 'יִשְׂרָאֵל', לְפִי הַשְּׁנַסְתָּר נִמְסַר

ח. בַּאֲשֶׁר הַנְּחָלִים (בַּמְּדַבָּר שֶׁם) דְּקֹדֵק כֵּן, וְכַתֵּב
לְבָאֵר בְּדֶרֶךְ הַדְּחָק, עֵינֵין שֶׁם. ט. וְאֲכַן בַּגְּמָרָא
(חֲגִיגָה יג, א), וְבוֹזְהָר ('ח"ג עג, א, הו"ד הַלֵּן
בְּהַעֲרָה), דְּרִשׁוּ שִׁילָא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי קָאֵי עַל
הַתּוֹרָה, וְלַמְדוּ מִפְּסוּק זֶה, שֶׁאֲסוּר לְמַסּוּר דְּבָרֵי תּוֹרָה
לְעַכוּ"ם. וְבִרְד"ק (תְּהַלִּים שֶׁם) מִשְׁמַע, שִׁילָא עָשָׂה כֵּן
לְכָל גּוֹי, קָאֵי עַל הַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַקַּב"ה בְּמַעַמַּד הַר
סִינַי, וְיִמְשִׁפְטִים בְּל יַדְעוּם, קָאֵי עַל מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה
שֶׁמִּסַּר אוֹ הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בַּלְבַּד. י. וְאֶף שִׁדוּע
שֶׁשֶׁם 'יִשְׂרָאֵל' מוֹרָה עַל מְדַרְגָּה גְבוּהָה, וְשֶׁם 'יַעֲקֹב'
מוֹרָה עַל מְדַרְגָּה קִטְנָה [וְכַמּוֹ שֶׁמִּשְׁמַע מְדַבְּרֵי רִבִּינוּ
עֲצוּמוֹ בַּסּוּף הַדְּרוּשׁ, וְכַמּוֹ שֶׁהוּבָא בְּהַעֲרָה שֶׁם בְּשֶׁם
הַזוּהָר], מְכַל מְקוֹם, הַשִּׁינּוּי בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק קָשָׁה,
שֶׁאֲצַל 'דְּבָרָיו' נִקְט הַשֶּׁם 'יַעֲקֹב', וְאֵילּוּ אֲצַל 'חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו' נִקְט הַשֶּׁם 'יִשְׂרָאֵל', וְאֵם רָצָה לְהוֹכִיר אֵת
שְׁתֵּי הַמְּדַרְיָגוֹת, הִיָּה רָאוּי לֹמֵר 'מְגִיד דְּבָרָיו חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיַעֲקֹב וְלְיִשְׂרָאֵל'. יא. שֶׁאֶף שֶׁהַחִילּוּק
בֵּין 'חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו' יָדוּע, שֶׁחֲוָקִים הֵם דִּינֵי הַתּוֹרָה
שֶׁלֹּא נִיתֵן לְהַבִּינָם לְפִי הַשְּׁכַל הָאֲנוּשִׁי, וּמִשְׁפָּטִים הֵם
מַצּוֹת הַתּוֹרָה הַמְּבֻנּוֹת גַּם בְּשֶׁכַל הָאֲנוּשִׁי (כְּמוֹ
שֶׁהִבִּיא רִבִּינוּ עֲצוּמוֹ בְּהַמְשַׁךְ הַדְּרוּשׁ בְּשֶׁם רַש"י). מְכַל

דְּגָלִים. אָמְרוּ, הֲלוֹאֵי אָנוּ נֹעְשִׂים דְּגָלִים
בְּמוֹתָם. לָכֵן נֹאמַר 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית
הַיְיִן' (שה"ש שם), זֶה סִינֵי שָׁבוּ נִתְּנָה
הַתּוֹרָה. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
נִתְּאוּיָתֶם לְדְגָלִים, חַיִּיכֶם שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה
שְׁאֵלְתְּכֶם, שְׁנֹאמַר (תהלים כ, ו) 'יִמְלֵא ה'

רְמוֹ (תהלים כ, ו), זֶה שְׁאֵמַר הַקְּדוֹשׁ וְדִגְלוּ עָלַי
אֶהְבֶּה' (שה"ש ב, ד), בְּיוֹן שְׁנִגְלָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינֵי, יִרְדוּ עִמּוֹ עֲשָׂרִים
וּשְׁתַּיִם אֶלֶף רִבְבוֹת מְרַבְּבוֹת שֶׁל
מְלֵאכִים, שְׁנֹאמַר (תהלים סח, יח) 'רִכַּב
אֱלֹהִים רִבְתַּיִם, וְהָיוּ כָּלָם עֲשׂוּיִים דְּגָלִים

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

מחולקים למחנות, ולכל מחנה יהיה דגל
מיוחד המראה על תפקידו¹⁰. לָכֵן נֹאמַר
(שה"ש שם) 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן, זֶה הַר סִינֵי
שָׁבוּ נִתְּנָה הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשְׁלָה לֵינָן, וְנֹאמַר
בְּהַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוּק 'וְדִגְלוּ עָלַי אֶהְבֶּה', שְׁבַחַר
סִינֵי בִיקְשׁוּ יִשְׂרָאֵל, הֲלוֹאֵי שֶׁהַקְּב"ה 'מְדַגֵּיל
עֲלֵינוּ אֶהְבֶּה' - שְׁגַם עֲלֵינוּ יִגְלָה אֶת אֶהְבֶּה
עַל יְדֵי שִׁיתָקֵן גַּם לָנוּ דְגָלִים.

וְאָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִישְׂרָאֵל,
נִתְּאוּיָתֶם לְדְגָלִים, חַיִּיכֶם - לְשׁוֹן שְׁבוּעָה,
שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה שְׁאֵלְתְּכֶם, וּמִתְקַן גַּם לָכֶם

(שיר השירים ב, ד) שְׁבַח יִשְׂרָאֵל מִשְׁבַּחִים
לְהַקְּב"ה, 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן וְדִגְלוּ עָלַי
אֶהְבֶּה', בְּיוֹן שְׁנִגְלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר
סִינֵי, כְּדֵי לִיתֵן אֶת הַתּוֹרָה לִישְׂרָאֵל, יִרְדוּ עִמּוֹ
מִשְׁמַיִם, עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף רִבְבוֹת מְרַבְּבוֹת
שֶׁל מְלֵאכִים, שְׁנֹאמַר (תהלים סח, יח) 'רִכַּב
אֱלֹהִים רִבְתַּיִם¹¹, וְהָיוּ כָּלָם - כֹּל הַמְּלֵאכִים,
עֲשׂוּיִים דְּגָלִים דְּגָלִים - מִחֻלְקִים לְמַחְנוֹת,
וְלִכֹּל מַחְנֵה וּמַחְנֵה הָיָה דְגָל מִיּוֹחַד, לְפִי
תְּפִקִּידוֹ שֶׁל מַחְנֵה זֶה. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, הֲלוֹאֵי
אָנוּ גַם כֵּן נֹעְשִׂים דְּגָלִים בְּמוֹתָם - שְׁנֵהִיָּה

צִיּוּנִים וּמִקְוֹרוֹת

לְמִשְׁה, לֶךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שְׁנֵתְאוּנוּ 'אִישׁ עַל
דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת' (במדבר"ר ב, ב), ע"כ. וְהִנֵּה בְּגִירֶסֶת
הִילְקוּט שֶׁלְפָנֵינוּ, לֹא נִמְצָאָה הַתְּחַלָּה שֶׁהִבִּיא רַבֵּינוּ
ז'ה שֶׁאֵמַר הַכְּתוּב וְדִגְלוּ עָלַי אֶהְבֶּה. אֲמַנֵּם בְּמִדְרַש
(במדבר"ר ב, ג) אֵיתָא, חִיבָה גְדוּלָה חֲבַבֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁעֲשָׂאָם דְּגָלִים כְּמֵלְאכֵי הַשְּׁרַת, כְּדֵי שִׁיְהִיו נִיכְרִין,
וּמִנְיָן שֶׁהוּא אֶהְבֶּה לִישְׂרָאֵל, שְׁכֵן שְׁלֵמָה אוֹמַר 'הִבְיֵאֵנִי
אֶל בֵּית הַיְיִן וְדִגְלוּ עָלַי אֶהְבֶּה' וְכוּ', דַּבְּרֵי אַחֵר, 'הִבְיֵאֵנִי
אֶל בֵּית הַיְיִן'. בְּשַׁעֲה שְׁנִגְלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר
סִינֵי יִרְדוּ עִמּוֹ כ"ב רִבְבוֹת שֶׁל מְלֵאכִים וְכוּ'.
יג. לְשׁוֹן הַפְּסוּק, 'רִכַּב אֱלֹהִים רִבְתַּיִם אֶלְפֵי שְׁנָאֵן ה'
כֶּם סִינֵי בְּקִנְשֵׁי'. יד. רִכַּב אֱלֹהִים, הֵינִינוּ
מִרְכַּבוֹת הַמְּלֵאכִים, רִבְתַּיִים' הֵינִינוּ שְׁתֵּי רִבְבוֹת, וְעוֹד
'אֶלְפֵי' הֵם שְׁנֵי אֶלְפִים שֶׁל רִבְבוֹת, וַיְחַדְּדוּ הֵם כ"ב אֶלֶף
רִבְבוֹת. רֵאָה רִש"י (במדבר י, לו) בְּפִירוּשׁ הַפְּסוּק
'רִבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל'. וְרֵאָה בְּמִפְרָשֵׁי הַמִּדְרַש
(במדבר"ר ב, ג), שֶׁהִגִּיהוּ אֶת גִּירְסָא זוֹ שֶׁהִבִּיא רַבֵּינוּ,
וְכַתְּבוּ שְׁצִרְךָ לומר 'כ"ב אֶלֶף מִרְכַּבוֹת שֶׁל מְלֵאכִים'.
טו. וּמִתְקַן כֵּן יִהְיֶה אַחַדוֹת וְשִׁלּוּם בִּינֵיהֶם, כְּפִי

רַק לְבַעֲלֵי הַמִּדְרָגָה הַגְּבוּהָה. וּבִיאור הַזּוּהָר הוּא
לְשִׁיתוֹ שֶׁהַפְּסוּק מְדַבֵּר מְדַבְּרֵי תוֹרָה בְּלִבְד, וְבֹא
לְלַמֵּד שֶׁאֵסוּר לְמַסּוֹר דְּבָרֵי תוֹרָה לְעַכְשָׁם. אֲמַנֵּם רַבֵּינוּ
מִתְמַיָּה עַל לְשׁוֹן הַפְּסוּקִים, לְפִי שִׁיטַת הִילְקוּט, שֶׁלֹּא
עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי, קֵאִי עַל הַדְּגָלִים. יב. לְשׁוֹן
הִילְקוּט, זֶה שֶׁאֵמַר הַכְּתוּב 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן', כִּיּוֹן
שְׁנִגְלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינֵי, יִרְדוּ עִמּוֹ עֲשָׂרִים
וּשְׁנַיִם אֶלֶף רִבְבוֹת מִרְכַּבוֹת שֶׁל מְלֵאכִים, שֶׁנֹּאמַר יִרְכַּב
אֱלֹהִים רִבְתַּיִם, וְהָיוּ כֹּלָם עֲשׂוּיִים דְּגָלִים דְּגָלִים, לְכֵן
נֹאמַר יְדוּגֹל מִרְבַּבָּה, כִּיּוֹן שֶׁרָאוּ אוֹתָן יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן
עֲשׂוּיִין דְּגָלִים דְּגָלִים, הָיוּ מִתְאוּיִין לְדְגָלִים, אֲמַרו
הֲלוֹאֵי שֶׁאָנוּ נֹעְשִׂין דְּגָלִים כְּמוֹתָם, לְכֵן נֹאמַר 'הִבְיֵאֵנִי
אֶל בֵּית הַיְיִן', זֶה סִינֵי שְׁבוּ נִתְּנָה הַתּוֹרָה [שֶׁנִּמְשְׁלָה
לֵינָן], שְׁנֹאמַר (מְשִׁלֵּי ט, ה) 'וְשַׁחְתוּ בֵּינָן מִסְכַּתִּי, וְדִגְלוּ
עָלַי אֶהְבֶּה' הֲלוֹאֵי הוּא מְדַגֵּיל עֲלֵינוּ אֶהְבֶּה, וְכֵן הוּא
אוֹמַר 'נִרְנַנָּה בִישׁוּעַתְךָ וּבְשֵׁם אֱלֹקֵינוּ נְדוּגֹל', אֲמַר לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִתְּאוּיָתֶם לְדְגָלִים, חַיִּיכֶם שֶׁאֵנִי
עוֹשֶׂה שְׁאֵלְתְּכֶם, שְׁנֹאמַר 'יִמְלֵא ה' כֹּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ',
מִיַּד הוֹדִיעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֵמַר

לְכָל גּוֹי, מִשׁוֹם מְשַׁפְּטִים בְּל יָדְעוּם, שְׁלֹא קִבְּלוּ הַתּוֹרָה. וְאִיזְהוּ הַדְּבָר שֶׁהַרְוִיחוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִבְּלַת הַתּוֹרָה, הָיוּ אוֹמְרֵי הַדְּגָלִים שְׁמֹרָאִים הַיְחִידוֹ וְהַשְּׁלוֹם, בְּדִלְקָמֶן בְּסִמּוּךְ.

כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ, מִיַּד הוֹרִיעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבְּתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לְמֹשֶׁה, לָךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שְׁנַתְּאוּו, עַכ"ל.
וְזֶהוּ שְׁאֵמֶר הַכְּתוּב, לְמָה לֹא עֲשֵׂה בֶן

זֶרַע שְׁמֹשׁוֹן הַמְּבוֹאֵר

דגלים כמו שנתאויתם, שְׁנַתְּאוּר (שם כ, ו) ^{טו} ויבשם אֶלְהִינוּ נְדָגוּל יִמְלֵא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ' - הקב"ה ימלא משאלותיהם של ישראל בענין הדגלים, מִיַּד הוֹרִיעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא את אֶהְבְּתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לְמֹשֶׁה, לָךְ רַעֲשֵׂה אוֹתָם - את ישראל דְּגָלִים, כְּמוֹ שְׁנַתְּאוּו, עַכ"ל. הרי מבוואר, שכשקבלו ישראל את התורה בהר סיני, ראו את המלאכים עשויים דגלים דגלים, ונתאוו להיות כמותם, ומשום כך נתן להם הקב"ה הדגלים.

ישראל הרויחו על ידי הדגלים - אחדות ושלוש ומסירה מפגעים רעים וְזֶהוּ שְׁאֵמֶר הַכְּתוּב 'לֹא עֲשֵׂה בֶן לְכָל גּוֹי וּמְשַׁפְּטִים בְּל יָדְעוּם', כְּלוֹמֵר, לְמָה לֹא עֲשֵׂה וּמְשַׁפְּטִים בְּל יָדְעוּם, כְּלוֹמֵר, לְמָה לֹא עֲשֵׂה שׁוֹם פִּגְע רַע ^{טז}.

ישראל הרויחו על ידי הדגלים

- אחדות ושלוש ומסירה מפגעים רעים

וְזֶהוּ שְׁאֵמֶר הַכְּתוּב 'לֹא עֲשֵׂה בֶן לְכָל גּוֹי וּמְשַׁפְּטִים בְּל יָדְעוּם', כְּלוֹמֵר, לְמָה לֹא עֲשֵׂה

הקב"ה גילה ליעקב את סדר הדגלים, כדי שיצוה לבניו שישאוהו כסדר הזה וכדי לבאר כוונת תחילת הפסוק 'מגיד

צִיּוֹנִים וּמִקּוּרֹת

לפי מקומו, אין דבר רע פוגע בהם, כי שורש השטן הוא מערבוך, והשלוש הוא כלי מחזיק ברכה, ואין שטן ואין פגע רע. ובדברי רבינו מתורצת הקושיא הראשונה, מנין לו לבעל המדרש, שרוד המלך התכוין בפסוק 'לא עשה כן לכל גוי' בדוקא על הדגלים, ולא על דבר אחר, כמו התורה וכו'. שמכפל הלשון שבפסוק שאמר 'לא עשה כן לכל גוי' וחזר ואמר 'ומשפטים בל ידעום' [ולא אמר רק 'מגיד דבריו וגו' לא עשה כן לכל גוי'], משמע דמיירי על ב' ענינים. ומוכח שמיירי על דבר שקבלו מחמת קבלת התורה. לכן ביאר המדרש, שלא עשה כן לכל גוי קאי דווקא על הדגלים [ולא על חילוק אחר שבין ישראל לאומות], שהלא זכו לכך מחמת קבלת התורה, וכמבואר במדרש הנ"ל, ולפי זה מתפרש הפסוק היטב, 'לא עשה כן לכל גוי' - לא תיקן להם דגלים כמו שתיקן לישראל, והטעם לזה הוא, 'ומשפטים בל ידעום' - לפי שהגויים לא קיבלו עליהם

שיבואר בסמוך. טז. לשון הפסוק, 'נְרַנְנָה בִישׁוּעָתְךָ וּבְשֵׁם אֶלֹהֵינוּ נְדָגַל יִמְלֵא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ'. יז. בעץ יוסף (במדב"ר שם) ביאר, ש'באותות' היינו לשון 'בכל אות נפשו' (דברים יח ו), שכל ישראל נתאוו לדגלים במעמד הקדוש, כשראו שם דגלים של שמלאכי השרת. יח. זה לשון רבינו שם, וזה הטעם שאמרו במדרש הנ"ל, שבשעת מתן תורה שראו ישראל המלאכים שהיו עושים דגלים נתאוו לגדלים, והקב"ה אמר למשה לך ועשה אותם דגלים וכו', שהרי כתיב (שמות יח, כג) איש 'על מקומו יבא בשלוש', וכשכל אחד מכיר את מקומו, מתקיים השלוש ואין מחלוקת וכו', ומלאכי השרת שיש שלוש ביניהם נעשו דגלים, ואף ישראל נתאוו לדגלים, כדי שיהיה שלום ביניהם וכו'. יט. כמו שכתב רבינו שם וז"ל, 'וכן בלעם כשראה אותם דגלים, אמר מי יוכל ליגע באלו, דהואיל שאין מחלוקת ביניהם, שעשויים דגלים מובדלים כל אחד

וְאִיתָא בַּמִּדְבָּר (תנחומא במדבר סימן יב),
 שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
 צוּה לְבָנָיו שְׁיִשְׂאוּ אֶת אַרְוֹנוּ כְּפִי הַסֵּפֶר
 שֶׁהָיוּ רְאוּיִים לְסַע בְּדִגְלִים וְכוּ', בְּדַכְתִּיב

(במדבר ב, ב) 'אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאִתַּת לְבֵית
 אֲבֹתָם' וְכוּ'. וְזֶהוּ 'מְגִיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב/
 שֶׁהוֹדִיעַ לְיַעֲקֹב מַה שֶּׁהָיָה רוֹצֵה לְצוּת
 לְיִשְׂרָאֵל, בְּדִי שְׁיַעֲקֹב גַּם בְּן יַחְלָקָם כְּדִי.

זרע שְׁמוֹשׁוֹן הַמְבוּאָר

דבריו ליעקב, יש להקדים מה דאיתא
 בַּמִּדְבָּר (תנחומא פרשת במדבר סימן יב)², שְׁיַעֲקֹב
 אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם צוּה לְבָנָיו לְפָנֵי מוֹתוֹ,
 שְׁיִשְׂאוּ אֶת אַרְוֹנוּ לְאַחַר מוֹתוֹ, מִמְצָרִים
 לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְקַבְּרוּ בַּמְעַרַת הַמְּכַפְלָה,
 וְסִדֵּר עֲמִידָתָם בְּאַרְבַּע צַדֵּי הָאָרוֹן יִהְיֶה
 כְּפִי הַסֵּפֶר שֶׁהָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּיִים לְסַע
 בְּדִגְלִים בַּמִּדְבָּר, שֶׁהָיוּ הֵי"ב שְׁבֻטִים
 מִחֻלּוּקִים לְאַרְבַּע צַדֵּי רוּחוֹת הָעוֹלָם,
 שֶׁבְּכָל צֶדֶד הָיוּ שְׁלוּשָׁה שְׁבֻטִים וְכוּ', בְּדַכְתִּיב

(במדבר ב, ב) ³ 'אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאִתַּת לְבֵית
 אֲבֹתָם' וְכוּ'. יְחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמָּה שֶׁכְּתוּב
 'בְּאִתַּת', הַכוּוֹנָה שִׁיחֲנוּ לְפִי הָאוֹתוֹת שֶׁמִּסֵּר
 לָהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם קוּדָם מִיתַתוֹ²⁰.

וְזֶהוּ מַה שֶׁכְּתוּב בְּתַלְמִים 'מְגִיד דְּבָרָיו
 לְיַעֲקֹב' - אֲבִינוּ, שֶׁהִקְבִּי הוֹדִיעַ לְיַעֲקֹב
 אֲבִינוּ, אֶת 'דְּבָרָיו', וְהֵינּוּ מַה שֶּׁהָיָה רוֹצֵה
 לְצוּת לְיִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, שֶׁהָיוּ מִחֻלּוּקִים
 לְפִי סֵדֶר הַדְּגָלִים, בְּדִי שְׁיַעֲקֹב גַּם בְּן יַחְלָקָם
 כְּדִי בְּנִשְׂיַת אַרְוֹנוֹ²¹.

ציונים ומקורות

את התורה, ורק בזכות התורה זכו ישראל לדגלים.
 [ולהלן בהמשך הדרוש מבאר רבנו שזוהו גם פירוש
 תחילת הפסוק 'מגיד דבריו ליעקב', שרומז על
 הדגלים, שמסרן הקב"ה ליעקב קודם מיתתו].
 כ. לשון המדרש תנחומא, 'איש על דגלו', זה שאמר
 הכתוב (איוב לו, ג) 'אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן
 צדק', לא היה צריך לומר אלא 'איש על דגלו יחנו
 בני ישראל', ומה תלמוד לומר 'באותות', אלא בשעה
 שנפטר יעקב אבינו מן העולם, אמר לבניו 'ושכבתי
 עם אבותי' (בראשית מז, לו) וכו', וכן הוא אומר (שם
 נ, יב-יג) 'ויעשו בניו לו כן כאשר צוה'. וישאו אותו
 בניו ארצה כנען וכו', והיאך צוה, אמר להם, יהודה
 ויששכר וזבולון יטענו מטתי מן המזרח, ראובן
 ושמעון וגד יטענו מן הדרום, דן ואשר ונפתלי יטענו
 מן הצפון, בנימין אפרים ומנשה יטענו מן המערב,
 יוסף אל יטעון, למה שהוא מלך ואתם צריכין לחלוק
 לו כבוד, לוי אל יטעון, למה שעתידין לישא את
 הארון, ומי שטוען את ארונו של חי העולמים לא
 ישא ארונו של מת, ואם תעשו כן וטענתם את מטתי
 כשם שצויתי אתכם, הקדוש ברוך הוא עתיד להשרות
 אתכם דגלים דגלים, כיון שנפטר טענו אותו כשם
 שצוה שיטענו אותו, מנין שכן כתיב 'ויעשו בניו לו

כן כאשר צוה', מה כתיב אחריו 'וישאו אותו בניו
 ארצה כנען', כיון שיצאו ישראל ממצרים, אמר
 הקדוש ברוך הוא הרי השעה שיעשו דגלים, כשם
 שבשרן אביהן שהן עתידין לעשות דגלים דגלים, מיד
 אמר הקדוש ברוך הוא למשה, משה עשה אותם
 דגלים לשמי, מיד עמד משה והתחיל מיצר, אמר
 עכשיו עתידה מחלוקת להנתן בין השבטים, אמר
 אומר לשבט יהודה לשרות במזרח, הוא אומר לא, אי
 אפשר לי אלא בדרום, וכן אחרים כיוצא בו שבט
 ושבט, אמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה, משה מה
 אכפת לך, הם אינן צריכין לך בדבר הזה, שמעצמן
 הן מכריזין דירתן, למה שצוואת אביהן בידם היאך
 לשרות בדגלים, איני מחדש עליהם דבר, שכבר יש
 להם טכסין מן יעקב אביהן, כשם שהקיפו את מטתו
 כך יקיפו את המשכן, מנין שכן כתיב 'איש על דגלו'.
 כא. לשון הפסוק, 'איש על דגלו באתת לבית אבתם
 יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו'.
 כב. והובא ברש"י (במדבר ב, ב), וכתב, שציונה
 יעקב שיהודה ויששכר וזבולון ישאוהו מן המזרח,
 וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'. כג. רבינו
 מחדש, שמה שציונה יעקב לבניו לישא את ארונו
 בסדר זה, היה לפי שידע ברוח קדשו שבסדר זה

פסוק מגיד
 דבריו ליעקב
 וכו', לא
 עשה כן לכל
 גי

(ד) 'את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו' וכו', גם אלו לא רצו לקבל, כדאיתא בילקוט (שמעוני יתרו רמז רפז), 'אנכי ה' אלהיך' (שמות כ, ב), שפשתגלה תקדוש ברוך הוא על בני עשו ואמר להם, מקבלים אתם את התורה. אמרו לו, מה פתיב בה. אמר

ואחר כך פשיצאו ממצרים, צוה להם חקיו ומשפטיו, לאפוקי האמות, שלא די שלא רצו לקבל החקים שהם מבלי טעם, אלא אף המשפטים שהם דברים שאלמלא לא נכתבו, ראויים הם לפתיב, כמו שפתיב רש"י על פסוק (ויקרא יח,

זרע שמעון המבואר

אם לא היה הקב"ה מצוה אותנו עליהם בפירוש, ולא היה כותב אותם בתורה ראויים הם לפתיב - היה ראוי לנו לקיימם כאילו נכתבו, לפי שיש בהם טעם וסברא, והשכל מחייב לנהוג כן¹², כמו שפתיב רש"י¹³ על הפסוק (ויקרא יח, ד) 'את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו' וכו', מכל מקום, גם משפטים אלו לא רצו האומות לקבל - להצטוות בהם מהקב"ה, כדאיתא בילקוט (שמעוני יתרו רמז רפז)¹⁴, על הפסוק 'אנכי ה' אלהיך' (שמות כ, ב), שפשתגלה תקדוש ברוך הוא על בני עשו ואמר להם - שאל אותם, האם מקבלים אתם את התורה. אמרו לו, מה פתיב בה - מה כתוב בתורה שאתה

הגויס לא רצו לקבל

אפילו המשפטים שטעמם מובן בשכל האנושי

ואחר כך, פשיצאו ישראל ממצרים, צוה להם הקב"ה במתן תורה חקיו ומשפטיו לישראל. והפסוק דקדק לכתוב בדוקא 'לישראל', שרק להם ציוה הקב"ה בין החוקים' ובין המשפטים, לאפוקי - להוציא ולמעט את האמות, שלהם לא הגיד הקב"ה החוקים והמשפטים, לפי שלא די - לא זו בלבד, שלא רצו האומות לקבל עליהם את החקים של הקב"ה, שהם מצוות מבלי טעם - שטעמם אינו מובן בשכל האנושי¹⁵, אלא אף המשפטים, שהם דברים - מצוות, שאלמלא לא נכתבו - שאף

ציונים ומקורות

ולבישת שעטנו, וטהרת מי חטאת, לכך נאמר 'אני ה' גזרתי עליכם, אי אתם רשאים להפטור, ע"כ. וזה לשון הגמרא (יומא סז, ב), תנו רבנן, 'את משפטי תעשו, דברים שאלמלא נכתבו דין הוא שיכתבו, ואלו הן, עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים, וגזל, וברכת השם. ואת חקתי תשמרו', דברים שהשטן ואומות העולם משיבים עליהן, ואלו הן, אכילת חזיר, ולבישת שעטנו, וחליצת יבמה, וטהרת מצורע, ושעיר המשתלח, ושמא תאמר מעשה תוהו הם, תלמוד לומר 'אני ה', אני ה' חקתי, ואין לך רשות להרהר בהן. כו. לשון הפסוק, 'את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו' ללכת בהם אני ה' אלו קיבם'. כה. לשון הילקוט, 'ויאמר ה' מסיני בא' (דברים לג, ב), נגלה על בני עשו הרשע, ואמר להם, מקבלים אתם עליכם את התורה, אמרו לו, מה

עתידי בני ישראל להיות מסודרים במדבר. ולא כפי שהיה אפשר לפרש את המדרש הנחומא, שאדרכה, מה שהתחלקו בסדר זה במדבר, היה מפני שכבר סודרו כך בנשיאת ארונו של יעקב. [אמנם מפשטות לשון המדרש הנחומא ואם תעשו כן וטענתם את מטתי כשם שצויתי אתכם, הקדוש ברוך הוא עתיד להשרות אתכם דגלים דגלים, משמע שמפני שנשאו את יעקב, זכו לדגלים במדבר]. כד. כמו איסור אכילת חזיר, ואיסור לבישת שעטנו וכו'. כה. כמו גזל ועריות וכו' [וראה הערה הבאה]. כו. לשון רש"י, 'את משפטי תעשו', אלו דברים האמורים בתורה במשפט, שאלו לא נאמרו, היו כדאי לאמרן. ואת חקתי תשמרו', דברים שהם גזירת המלך, שיצר הרע משיב עליהם, למה לנו לשומרן, ואומות העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר,

מֵאֲבִיהֶן, וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּל 'לֹא תִנְאָף' (שמות שם). וַיִּשְׁמְעָאֵל לֹא רָצָה לְקַבֵּל 'לֹא תִנְאָף' (שמות שם), מִשּׁוֹם הַבְּרָכָה שֶׁבְּרָכוּ אֲבִיו 'וְהוּא יְהִי פְּרֵא אָדָם' וְכו' (בראשית טז, יב).

לָהֶם, לֹא תִרְצַח (שם כ, יג). אָמְרוּ לוֹ, הוּא יִרְשָׁה שְׁהוֹרִישׁ לָנוּ אֲבִינוּ 'וְעַל חֲרַבְךָ תַחֲיֶה' (בראשית כו, מ). וְעִמּוֹן וּמוֹאֵב הַשִּׁיבוּ, שְׁעַקְרָם בָּא מִהֲנֹאוֹף, בְּדַכְתִּיב (שם יט, לו) 'וְתַהְרִינָה שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט

זָרַע שְׁמוֹשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

וְלִכֵּן לֹא רָצוּ לְהִפְרֵד מִמֶּדֶת הַנִּיאוֹף הַמוֹשְׁרֶשֶׁת בָּהֶם, וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁכְּתוּב בָּהּ (שמות שם) 'לֹא תִנְאָף'. וַיִּשְׁמְעָאֵל לֹא רָצָה לְקַבֵּל הַתּוֹרָה מֵאֵת הַקַּב"ה, מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב בָּהּ (שם) 'לֹא תִנְאָף', מִשּׁוֹם הַבְּרָכָה שֶׁבְּרָכוּ - שְׁהוֹרִישׁ²⁵ אֲבִיו יִשְׁמְעָאֵל בֶּן אֲבֵרָהם 'וְהוּא יְהִי פְּרֵא אָדָם' וְכו' יְדוּ בְּכָל' (בראשית טז, יב)²⁶, וְהֵינּוּ שִׁיחָה לִסְטִים וְגַב, וְלֹא רָצוּ לְהִפְרֵד מִכַּח הַגְּנִיבָה שְׁהוֹשְׁרֶשׁ בָּהֶם. וְהֵי מְבוֹאֵר, שֶׁאֵף אִיסוּר הַרְצִיחָה הַנִּיאוֹף וְהַגְּנִיבָה, שֶׁהֵם 'מִשְׁפָּטִים' שֶׁטַעֲמָם מוֹבֵן לְשִׁכְל הָאֲנוּשִׁי, לֹא רָצוּ הָאוֹמוֹת לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם.

חִפְץ לִיתֵן לָנוּ, אָמַר לָהֶם כְּתוּב בָּהּ (שם כ, יג)²⁷ 'לֹא תִרְצַח'. אָמְרוּ לוֹ בְּנֵי עֶשׂוּ לְהַקְב"ה, הֵרִי מִדֶּת הַרְצִיחָה, הוּא יִרְשָׁה שְׁהוֹרִישׁ לָנוּ אֲבִינוּ עֶשׂוּ, שֶׁבְּרָכוּ יִצְחָק אֲבִיו (בראשית כז, מ)²⁸ 'וְעַל חֲרַבְךָ תַחֲיֶה' - חִיּוֹתְךָ וּפְרִנְסַתְךָ יִבְאוּ לְךָ עַל יְדֵי לִסְטִיּוֹת וְרִצִּיחָה²⁹, וְלִכֵּן אֵינְךָ אֲנוּ יִכְוִלִים לְקַבֵּל עֲלֵינוּ אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵרִי אֵינְנוּ יִכְוִלִים לְחִיּוֹת בְּלֵי רִצִּיחָה. וְעִמּוֹן וּמוֹאֵב הַשִּׁיבוּ לְהַקְב"ה כִּשְׂבָא לִיתֵן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה, שְׁעַקְרָם - רֵאשִׁיתָם וְשִׁרְשָׁם, בָּא מִהֲנֹאוֹף - שֶׁזִּקְנִיהֶם עִמּוֹן וּמוֹאֵב, נִלְדוּ מִמַּעֲשֵׂה הַנִּיאוֹף שֶׁל לוֹט וּבְנוֹתָיו, בְּדַכְתִּיב (שם יט, לו)³⁰ 'וְתַהְרִינָה שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן',

צִיּוֹנִים וּמִקּוֹרוֹת

יְהִי פְּאָשֶׁר תְּרִיד וּפְרָקָתָ עֲלוֹ מְעַל צְנֹאֲרָךְ. לֹא ע"פ מִדְרָשׁ שֶׁכָּל טוֹב (בראשית כז, מ). לֵב. לְשׁוֹן הַפְּסוֹק, יְתַהְרִינָן שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן. לֵב. פִּירְשׁנוּ כֵן, לְפִי שֶׁלֹּא כְּתוּב בַּתּוֹרָה שִׁישְׁמְעָאֵל בְּרַךְ אֶת צֶאֱצֵאֵי בְּבִרְכָה זוֹ, אֲלֵא שֶׁהַקַּב"ה אִמַּר לְאֲבֵרָהם שִׁישְׁמְעָאֵל יְהִי פְּרֵא אָדָם וְגו'. וְהַנּוֹסָחָא בְּמִכִּילְתָא (יֵתְרוֹ), מִסְכְּתָא דְבַחֲדָשׁ פְּרִשָׁה (ה) הִיא, אִמְרוּ לוֹ, בּוֹז הַבְּרָכָה נִתְבָּרַךְ אֲבִינוּ, דְכַתִּיב 'וְהוּא יְהִי פְּרֵא אָדָם' וְכו', ע"כ. וְנוֹסָחָתָ הַסְּפָרִי (פְּרִשְׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה פִּיִּסְקָא שְׁמַג) הִיא, אִמְרוּ לוֹ, כֹּל עֲצָמָם אֲבִיהֶם לִיסְטִים הִיָּה, שְׁנֹאֲמַר 'וְהוּא יְהִי פְּרֵא אָדָם'. לֵב. לְשׁוֹן הַפְּסוֹק, 'וְהוּא יְהִי פְּרֵא אָדָם יְדוּ בְּכָל' וְיָדוּ כֹּל בּוֹ וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחֵיו יִשְׁפָּן. וְהֵנָּה רִש"י שֶׁם פִּירֵשׁ 'פְּרֵא אָדָם', אוֹהֵב מִדְּבָרוֹת לְצוּר חִיּוֹת. אֲמַנְם מִהִילְקוּט נִרְאָה שֶׁסוֹבֵר, שִׁפְרָא אָדָם' הוּא עֵנִין גְּנִיבָה. אוֹלָם יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁעִיקָר כּוּוֹנַת הִילְקוּט הִיא עַל הַמִּשְׁךְ הַפְּסוֹק

כְּתִיב בָּהּ, אִמַּר לָהֶם 'לֹא תִרְצַח' (שמות כ, יג), אִמְרוּ לוֹ, הוּא יִרוֹשָׁה שְׁהוֹרִישׁ לָנוּ אֲבִינוּ 'וְעַל חֲרַבְךָ תַחֲיֶה' (בראשית כז, מ), נִגְלָה עַל בְּנֵי עִמּוֹן וּמוֹאֵב, אִמַּר לָהֶם, מִקְבָּלִים אֶת הַתּוֹרָה, אִמְרוּ לוֹ, מֵהַ כְּתִיב בָּהּ, אִמַּר לָהֶם 'לֹא תִנְאָף' (שם), אִמְרוּ לוֹ, וְהֵלֵא כּוֹלֵךְ בְּנֵי מְנַאֲפִים הֵן, שְׁנֹאֲמַר (בראשית יט, לו) 'וְתַהְרִינָן שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן', נִגְלָה עַל בְּנֵי יִשְׁמְעָאֵל, אִמַּר לָהֶם, מִקְבָּלִין אֲתֶם עֲלֵיכֶם הַתּוֹרָה, אִמְרוּ לוֹ, מֵהַ כְּתִיב בָּהּ, אִמְרוּ לוֹ 'לֹא תִגְנוּב' (שמות שם), אִמְרוּ לוֹ, זֶה בְּרָכָה שֶׁנִּתֵּן לָנוּ אֲבִינוּ, שְׁנֹאֲמַר 'וְהוּא יְהִי פְּרֵא אָדָם', וְכִתִּיב (בראשית מ, טו) 'כִּי גֹנֵב גֹּנֵבְתִי', וְכִשְׂבָא אֲצֵל יִשְׂרָאֵל, 'מִיִּמֵינוּ אֵשׁ דֶּת לְמוֹ' (דְּבָרִים לֵב, ב), פִּתְחוּ כֹלָם וְאִמְרוּ 'כֹּל אֲשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע' (שמות יט, ח). כֵּט. לְשׁוֹן הַפְּסוֹק, 'לֹא תִרְצַח'. לֹא תִנְאָף. לֹא תִגְנוּב. לֹא תַעֲנֶה בְּרִעְךָ עַד שֶׁקָּרָא. לְשׁוֹן הַפְּסוֹק, 'וְעַל חֲרַבְךָ תַחֲיֶה וְזֹאת אֲחִידָךְ תַּעֲבֹד

וַיִּשְׂרָאֵל

קָבְלוּ הַכָּל 'חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים',

וְזָהר ח"ג רי, ב). וְלָכֵן צָוָה לָהֶם הַדְּגָלִים,
'וְלֹא עָשָׂה כֵן' וְכו', מִשׁוּם 'וּמִשְׁפָּטִים'
'וְכו'.

הַכִּי, קָרָאם 'יִשְׂרָאֵל' לְשׁוֹן חֲשִׁיבוֹת (ראה

זָרַע שִׁמְשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

עצמם החוקים והמשפטים, וכשניתנה להם התורה באו מחנות מלאכים, ונתאו ישראל שיהיה להם דגלים כמותם, ובזכות שקיבלו התורה, צָוָה לָהֶם הַקב"ה הדיבור של הַדְּגָלִים, כמו שכתוב 'מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב'. 'וְלֹא עָשָׂה כֵן' וְכו' לְכָל גּוֹי, שלגוים לא תיקן הַקב"ה דגלים¹⁷, מִשׁוּם 'וּמִשְׁפָּטִים' וְכו' בַּל יִדְעוּם, שלא מסר להם אף את משפטי התורה, שהרי לא רצו הגוים לקבל את ה'משפטים' המובנים, ומכל שכן שלא קיבלו את ה'חוקים' שאינם מובנים¹⁷.

וַיִּשְׂרָאֵל לא התנהגו כשאר האומות, אלא הם קָבְלוּ עליהם את הַכָּל - כל המצוות הכתובות בתורה, בין ה'חֻקִּים', ובין ה'מִשְׁפָּטִים', ואף שאין זה בדרך הטבע, שיקבל האדם על עצמו מצוות שאינן מובנות בשכלו. וּמִשׁוּם הַכִּי, קָרָאם דוד המלך בפסוק זה בשם 'יִשְׂרָאֵל' שהוא לְשׁוֹן חֲשִׁיבוֹת, ולא קראם 'יעקב', לפי שהשם 'ישראל' מורה על המדרגה העליונה של עם ישראל¹⁸.

וְלָכֵן - לפי שהסכימו ישראל לקבל על

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

שהתבאר, ולמה לא תיקן להם דגלים, לפי ש'משפטים' בל ידעוּם' שלא קיבלו עליהם את התורה, כנ"ל. לֹא. ומובן היטב מדוע דרשו כוונת הפסוק על ענין הדגלים, שבכך נתיישבו כל הדקדוקים שבמשפטים הפסוקים, שבתחילה אמר הכתוב 'מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב', שבשם 'יעקב' נרמז מה גילה הַקב"ה את ענין הדגלים ליעקב אבינו קודם מיתתו. 'חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לְיִשְׂרָאֵל', היינו החוקים והמשפטים של מצוות התורה שמסר הַקב"ה לישראל. [ומובן היטב כפל ושינוי הלשונות שבפסוק, דבריו - היינו ענין הדגלים, חֻקִּים - היינו החוקים שאינם על פי השכל. משפטים - היינו דברים שאף השכל מחייבם] ובדוקא קראם 'ישראל' לשון חשיבות משום שקבלו את התורה, ולא עשו כאומות העולם שלא רצו לקבלה. 'לא עשה כן לכל גוי, היינו על הדגלים שנרמזו בתחילת הפסוק. 'וּמִשְׁפָּטִים בל ידעוּם', היינו נתינת טעם מפני מה לא קבלו הגוים את הדגלים, שהיות שהם לא קבלו על עצמם אף את משפטי התורה המובנים על פי השכל, מחמת כן לא זכו לקבל את הדגלים, שהרי בני ישראל זכו לכך רק מחמת קבלת התורה, והם שלא קבלו את התורה, לא זכו לדגלים.

'ידו בכל' שפירושו רש"י, לסטים. לֹא. כמבואר בזהר ח"ג רי, ב) ז"ל, אלא אמר רבי יוסי, תרין דרגין אינון [שתי מדרגות הן] יעקב וישראל, בקדמיתא יעקב, ולבתר ישראל [בתחילתו כשהוא במדרגה קטנה נקרא 'יעקב', ולאחר מכאן כשעלה למדרגה גבוהה יותר נקרא 'ישראל'] ואף על גב דכלא חד [ואף על פי שהכל אחד, שיעקב נקרא ישראל, וישראל נקרא יעקב], תרין דרגין אינון [מכל מקום הם שתי מדרגות], דהא דרגא עלאה ישראל הוא [שהמדרגה העליונה היא 'ישראל', והמדרגה התחתונה היא 'יעקב'] נראה שכונת רבינו כאן לבאר, שאף שיש לומר שהטעם שאצל 'חוקים' ומשפטים' נקט הפסוק 'ישראל', הוא כדי להדגיש שהסיפא של הפסוק, חלוק מהרישא, שהרישא מדבר מ'יעקב אבינו' וכמו שביאר רבינו, ואילו בסיפא הכוונה ל'עם ישראל', מכל מקום יש לומר בזה גם טעם נוסף, שהפסוק נקט בדוקא 'ישראל' על שם חשיבותם שקיבלו עליהם לא רק ה'משפטים' המובנים, אלא גם ה'חוקים' שאינם מובנים. לו. ונראה שלפי זה, מה שנאמר בפסוק 'לא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם', פירושו 'כן' הוא מוסב על 'דבריו' שבפסוק הקודם, שהם הדגלים כמו

ביק סכר זכו לישועות • הצטרפו לרביק סכר זכו לישועות • הצטרפו לרביק סכר זכו

• סמכק יולכר בסעת הלימוד הקבוע ברביק לישועה ולהרכה! •

השתתפו עמנו!

יחד נכניס למקומות נוספים
את אור תורת 'זרע שמשון'

**בתרומה קבועה
או חד פעמית**

הינכק סותפיק
לכל הפצת תורת המתבר
בכל העולק!

ארץ ישראל 02-80-80-500 ארה"ב 347-496-5657

לומד בתורת זרע שמשון

רוצה להבין יותר?
מעוניין לשעוע ווארט קולע
בענייני הפרשה?
רעיון קצר ונפלא בעניינים אחרים?
שיעור תמציתי על דרוש שלם?

בלשון הקודש * באידיש
באנגלית * בצרפתית

קול זרע שמשון

ארץ ישראל

02-80-80-600

ארה"ב

716-229-4808

לונדון

0333-300-2515

עדור חדש!

3 דקות עם זרע שמשון

ליעברית, 130 * לאידיש, 230 * לאנגלית, 330

חדש!

הופיע תהלים "זרע שמשון"
לפרטים:

ארץ ישראל

02-80-80-500

052-71-66450

ארה"ב

347-496-5657

